

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Pandectae Veteris Et Novi Testamenti Historicae

Draud, Georg

Frankofurti ad Moenum, 1613

[Epistola dedicatoria]

[urn:nbn:de:bsz:31-162406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-162406)

REVERENDO ET

ERVEDITO VIRO M. HENRICO

DRAVDIO, ECCLESIAE DAVERNHEL-

mensis Pastori fideli atque industrio, fratri (ab

utroque parente) frater compatri (vin-
culo reciproco) compater,

M. GEORGIUS DRAVDIVS.

De, frater ac compater ami-
cissime, redeo, non quòd ne-
mini possim hasce obtrudere
Pandectas, sed quia nemini
magis volo. Et si verò hanc Præfationis te-
lam altius exordiri ac pertexere animus
erat, mutata tamen sententia, vsque dum
omnia & singula probè maturescât, pru-
dens substiti, quippe, quod viri prudentis
sit, non ea solum quæ ante oculos, sed et-
iam, quæ futura sunt, prospicere: sed & ta-
bescentis huius sæculi perplexitas, quam
dudum viderunt, exindeque passurus ali-
quando Germaniæ superioris deliquium
præsagierût ij, quos vaticinij spiritu Deus
repleuit, manum de tabula cuiq; etiam

):(2 corda-

cordatissimo facile retrahit. Vidit hanc perplexitatem inter alios etiam piæ ac sanctæ recordationis parens noster Philippus Draudius, Ecclesiæ Dauernheimensis per totos quadraginta annos Pastor vigilantissimus, eamque ingemendo, suspiriis, lingua ac manu multoties expressit, in oratione cum primis, quam 8. Iulij, Anno 1578. iussu ac voluntate Reuerendi clarissimi ac doctissimi viri Dn. Iohannis Pistorij, Superintendentis &c. habuit coram veneranda Synodo Niddana, in qua de peruersis & corruptis huius seculi moribus, tristissimoque Ecclesiæ statu ac miserrima eiusdem facie, potissimum agens, grauissimam diui Lutheri comensationem seu verius Prophetiam inter cætera allegat, qui, *Nolite, inquit, vobis metuerè à Papa, qui in nostris mortuus est Ecclesiis, sed ab iis qui in nostris sedeant concionibus & lectionibus, easq; pennis excipiunt;* atq; ex hac D. Lutheri sententia, sumpta occasione, omnes pietatis ac religionis purioris Doctores atque Pastores per supremam conscientiam ipsorum gratitudinem, quam præter Deum sanctissimo Megalandro Luthero acceptam ferat, in isthac oratione parens noster

DEDICATORIA.

noster grauitè hortatur, vt quum doctrinæ Euangelicæ instaurorem melior suspiciat ac veneretur Germania, adeoque non mortuus sit, sed uiuat adhuc, cum Luthero Lutherus, proinde vt Lutheri doctrinæq; Lutheranæ existimationem puram conseruent, inque nothis & adulterinis dogmatibus abdicandis, veraq; ac saluari Euangelij doctrina fouenda, propaganda, conseruanda, eam adhibeant diligentiam ac feruorem indefessum, vt si deliquium aliquando sint passuræ hæ superioris Germaniæ Ecclesiæ, quod futurum esse uerbi diuini contemptus satis luculenter arguat, his tamè ad minimum oris uiuat & nota sit confessionis huius sinceritas apud eos, quos Euangelicæ puritatis confessores ventura fortasse habebit posteritas. Probè nimirum agnouit parens noster fermentum, vt uerba Hieronymi usurpem, hanc habere vim, vt si farinæ mixtum fuerit quod paruum uidebatur, crescat in maius, & ad saporem suum, yniuersam trahat consersionem. Proinde ad euitadã hæretici dogmatis prauitatem, inspectionem, simul & circumspicionem, ex mandato Christi Matt. 16. exigit, cum

);(3 primis

primis verò cautionem adhibendam monet, ne ea quæ semel deprehenderit corrupta atq; improba, ad suos ipsorum animos vel ipsi admittant, vel suis siue opertè siue apertè infundi vlllo modo patiantur. Hæc ex parentis nostri p. m. oratione aliquantò prolixius; sed hanc prolixitatem non tam parentis quam ipsius etiam religionis verus expressit amor; illius linguam ac manum huius puritatem vtrobiq; cum gaudio & congratulatione exosculor. Ad cuius etiam aliorumq; ipsi coætaneorum ac piorum Ecclesiæ Pastorum exemplum hodie cum primis elaborādum est, vt pretiosum illud & sacrosanctum D. Lutheri depositum sollicitè asseruetur, his præsertim temporibus, in quibus tot infensissimos hostes vtrobiq; habemus, qui nihil non tentant, quo in nassam suam nos pertrahant, concreditum hunc Thesaurum nobis eripiant, & rācidam suam nobis obtudant cramben.

Quo sine isthæc à me dicantur, probè nosti, & multi etiam viri cordati norunt ac deprædicant. Nullam ego hic allego, de qua querar, calumniam, quippe quæ etsi audientiū aliquantis per primitus cōfir-

firmavit opinionē, progressū tñ temporis nihil ipsa factū est imbecillius : cumq; calumniatores malè dicendi potestatem habeant, ego è conuerso nō malè audiendi; quamobrē etiā *ἐκ ἀξια ὄντα φόρυ δακθύλων*, ne crepitu quidē digiti digna calumpniatum probra iudicās, siquidē id citra honoris ac famæ meæ dispēdiū fieri potest, nulla alia re, præterquam silētio illos punio, omnino iuxta D. Chrystostomi cōsiliū, qui, *si*, inquit, *vindicare vis, sile, & funestam ei dedisti alapam*. Tandem enim multorū improbitate depressa veritas emergit, & innocentiae defensio interclusa iucūdē respirat.

Sedenim, sæpenumero aduersus calumniam, gliscente cumprimis inuidia, nihil prodest vera dicere, omnisque defensio superuacanea est apud eos qui præiudiciis inescati, ex vita benè trāsacta accusati innocentiam non agnoscunt, apud quos etiam vel accusare saltem, sufficit, ad eoque apud eos nemo est innocens. Atq; hoc quidem casu, consilio non impetu opus est, cumq; prodesse quis loquens nequit, tacens despici quàm loquendo irritare mauolet, nihil enim æquē prodest, quàm quiescere, & minimum cum aliis
):(4 loqui,

loqui, & plurimum secum, sicq; viuendū, vt inter prauos benè & inter malignantes innocentiae retineatur candor ac morum lenitas; officiorum interim assiduitate colendi sunt, qui finistrum aliquid animo conceperunt, hac nimirum via, cuius euentus est incertus, is vt aliquando procedat, tentandus est.

Hæc non tam aliis quàm mihi ipsi suadeo atq; inculco. Cum enim mare quoddam ante plusculos annos, felicibus equidem auspiciis ac fidis quinetiam fociis subingressus sim, minax verò hæctenus tempestas, & immissi à latente Æolo flatus me sæpenumero concusserint, adeoq; modò propiore, modò longinquiore interuallo, ingredientibus sese subinde inopinatò remoris portum ægrè sæpenumero prospiciam, & tantum non attingam, in silentio tamen interim & spe, velis ac remis neuiquam contractis, mi nu sq; prora dispersa, hæctenus moror, nec tamè immorior. Et quia, dicente Seneca, qui constans est, imperturbatus est, sine tristitia est; ego constans animo, semper mihi similis, eodem vultu, æqualiter me in omnibus gero, (non equidem, quemadmodum sæpenumero

DEDICATORIA. 9

mero magni duces faciunt rebus afflictis,
 vt hilaritatem de indultia simulēt, & ad-
 umbrata lætitia res aduersas abscondant,
 necessitatiq; adeo obsequantur,) verè ex-
 ultans in bona mea conscientia & cau-
 sa, & in patiētia possidens animam meam;
 crescitque mihi magis ac magis πληροφωρία
 fidei; quum simul etiam sic sim munitus
 ab iniuria, vt innocentiam vbiuis habeam
 comitem, adeoque accusatorem exterius
 non pertimescam; *Consciuis in culpa non sce-
 lus esse mea.* Proinde semper mihi *Mens sta-
 bilis, tenor idem animo, moresque modesti.* Et si
 verò diuturnitatis ac moræ aliqua inter-
 dum afficior mœstitia, dictorum tamen
 nulla pœnitentia detineor: *Nec tædia cœ-
 pti Villa mei capiam, dum spiritus iste manebit.*
 Nec me breuis molestiæ pœnitet, neque
 piget tædij aliquantum deuorasse; diutur-
 nitatisque adeo impedimentis minimè
 dimotus, omnemque sibilantis fortunæ
 excipiens impetum, *Perfero & obduro,* sciēs
 quod *dolor hic mihi proderit olim.* Cumque
 dicente Bernhardo, „turpe sit cedere oneri
 & luētari cū officio quod semel suscepi-
 sti. Itaque ego perstiti: ne, quod Cypri-
 anus grauitè arguit, animus dubius & in-
):(5 certus

certus variis opinionibus, velut quibusdā ventorum incurfantium flatibus agitur à proposito suo, ac quadam lenitatis deprehensione, mutetur: confidens in hoc ipsum, quod qui cœpit in me opus bonū perficiet vsq; in diem Iesu Christi, &c.

Habes rei summam, quæ tibi cæterisq; intelligentibus sufficit, planius eandem, quam omnes intelligant & tantum non palpent, dicturus in alio Tractatu. Ad extremum interim confessionem fidei, breuem illam quidem, (quum mea, quam hætenus edidi, pro causa ac negotij exigentia sit satis benè proluxa,) euidentem tamen atq; perspicuam quam in penu mea libraria, non me autore equidē, assertore tamen, exaratam nuper videbas, legebas, comprobabas, eiusdemque tibi à me cōmunicationem fieri efflagitabas, typis habeto publicis. Sic namque tædioso scriptiois onere me subleuo.

*FORMVLA CHRISTIANAE
& orthodoxæ Confessionis.*

AVreum est & imis sensibus reponendum hoc Apostolicum Præceptum,
1. Pet.

DEDICATORIA. II

I. Pet. 13. vers. 15. Dominū autem sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea que in vobis est, spe vel fide &c. Quod cum non tantum omnibus in vniuersum Christianis, sed vel maximè iis dictum sit, qui ad Ecclesiæ clauum sedere aliquando debent, quibus non tantum, vt Augustinus monet veritas credenda, sed & loquenda est intrepidè, quo facilius à Pseudodoctoribus discerni & Ecclesiæ Christi præfici vtilius possint, in primis in hac exulcerata ac planè cōclamata mundi senecta, vbi multi ἀμφιδέξιοι reperiūtur, qui cum nec frigidi verè nec feruidi quoque sed intermedij sint, cum omnib⁹ colludunt, & diuersissimas etiam credendi formulas, eodem prorsus loco habent: Alij quouis vel Protheo, vel Chameleonte mutabiliores, instar arundinis, persecutionum vento se flectunt, & pro re nata, modò his modò illis se aggregant. Complures verò sub vestimentis ouium Ecclesiam Domini inuadunt, destruunt, diruūt, ὁμοια μὲν λαλῶντες, ἀνόμοιοι δὲ φρονῶντες, vt de suo hoc mihi Irenæus largiatur.

Quapropter cū & ego nō ita pridè in
vincam

vineam Domini vocatus, fidei meæ confessionē ac pleniorē exponere iussus sim, apertē & candidē profiteor, me cum primis sacrosanctū Dei verbum seu λόγος illū ἐγγραφον à Prophetis & Apostolis immediato Spiritus sancti afflatu perscriptū pro norma vnica & regula fidei doctrinæque agnoscere, cum quo omnis nostra fides ita Adamantino vinculo coherere debet, vt eodem illo sublato fidem omnem prorsus corruere necesse sit. Apostoli enim Euangelium tunc præconizauerunt, postea verò, vt Irenæus refert, per Dei voluntatē in scripturis nobis tradiderūt, fundamentū & columnā fidei nostræ futurū.

At verò cum & hæretici nullo non tēpore mirificè de Dei verbo gloriati sint, & de illo tantūm non triūphos egerint (Nullæ enim vnquam, vt Tertullianus ait, sine scripturis hæreses esse possunt) idcirco vt mentē meam funditus aperiam, omnemque prorsus dnbitationis materiam præcidam: En tesseram confessionis meæ *σὺν θεῷ* perpetuam, cui non corde & calamo solūm, sed & vita ipsa, & sanguine, si opus sit, subscribere non dubitabo.

Symbolum Apostolicum Nicænum &
Athana-

Athanasianum modis omnibus approbo: subscribo confessioni Augustanæ *γινώσκω* ita dictæ, & cum libro Concordiæ facio. Detestor autem, & ex animo detestor omnes fanaticas opiniones malefactorū hominum, quales sunt potissimum hoc nostro seculo Calviniani vel clancularij, vel manifesti, Pontificij item ac Iesuitarū turba turbulēta, quorum illi Philosophiæ principiis & rationi humanæ plus iusto indulgent: hi verò toti ab Idolo suo Romanensi dependentes, omnia eius placita, etiam absurdissima, & *δὲ δὲ ἀπαρῶν* dissentientia non secus ac ipsa Dei oracula excipiūt, pro quibus etiam velut pro aris & focus ad mortem vsq; gnauiter dimicāt.

Porro abhorreo etiam & totus alienus sum à M.Flaccij Illyrici errore, & omnib⁹ eius asseclis & propugnatoribus, commiseratione potius quàm refutatione dignissimis. Nec Huberi dogma sector, quod vt nouum planè & inauditum, sic & ab antiquissima diuina verbi veritate alienissimum esse comperio. Arianos verò, Anabaptistas, Adiaphoristas, Suenckfeldianos, & si qui sunt id genus alij, eos omnes quotquot sunt, cum delirijs suis & blasphemijs

phemiis execrādos, diris omnibus deu-
uendos, improbandos, damnandos, & ad
orcum vsque relegandos arbitror: Et vt
rem verbo complectar, Lutheranum, me
esse fateor, cuius viri me hercle nō pudet,
vtpote qui & sacrā scripturam dextrē ex-
plicauit, & ἱερὰ πρῶσι sanorum verborum
per omnia seruauit, & quod caput est, fan-
nam religionis orthodoxe doctrinam sin-
gulari & immenso Dei beneficio ex supe-
riorum seculorum tenebris plus quam
Cimmeriis & Ægyptiacis in clarissimam
lucē produxit, & modis omnibus instau-
rauit. Post Lutherum verò Nobilissimum
illud Germaniæ lumen, grauissimum il-
lum Theologum Chemnitiū amplector;
adstipulor Brentio, Hunnium admiror,
& tantū nō in oculis fero Mentzerum, il-
lum Theologiæ Professore acutissimū,
Præceptorem meum omni obseruantia
genere prosequendum, &c.

Non autem viros istos (quos viros, hoc
est, homines fuisse non ignoro) eo animo
in medium produco, quasi fidem meam
ipsis non Christo dederim, quod absit; sed
quia video scripta illorū orthodoxa, quæ
à veritate Canonica, ne latum quidem,
quod

quod aiūt, pilum discedunt, iam antè cognita satis perspectaq; esse, adeoq; in omnium manibus teri quotidie; idcirco breuitatis gratiâ lectorem beneuolum eò remitto, planè mihi persuasum habens, fore vt ex illis omnes colligere possint, quid de mea doctrina deinceps fideique formula habendum credendumve sit.

Quod superest, Deū ter Opt. Max. indefessis precibus rogo, vt Spiritu S. suo clementer mihi adesse velit, qui me deinceps in hoc veritatis tramite conseruet, & contra omnes interorum portas corroboret, per Iesum Christum Dominum nostrum Amen.

Atque hæc ad te breuibus. Sed nec breuius quisquam locutus est, quam qui tacuit. Et hoc fortassis debeam. At enim, quum silendi patientia nimia non profit, loquendiq; oportunitas haud negligenda sit; *dixi aliquid: sed nunc sufficit. Nihil ulterius.*
 Datae Megacarbæ in Musæo Ecclesiastico 1. Augusti, Anno 1613.

SANCTO-

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

IN VENTURA